

Zo doet de vogel, zo doet de vis...

**Gebarentaal
voor iedereen**

Gebarentaal, dat is toch voor doven?
Klopt. Maar ook voor horende kinderen
wordt een voorleesverhaal nóg leuker
als je er gebaren bij maakt. En je kind
wordt er nog slimmer van ook!

Bij mij om de hoek, in Utrecht, zit het kantoor van Wapperkids. En elke keer als ik erlangs fiets, denk ik: Wapperkids? Wat is dat? Het woord prikkelt. Op een dag google ik op 'wapperkids'. Op de site gebaren.nl lees ik dat door het gebruik van gebaren de communicatie tussen volwassenen en horende kinderen wordt ondersteund en verbeterd. Gebaren stimuleren de ontwikkeling van je kind en zorgen ervoor dat je elkaar beter begrijpt. Hm. Mijn jongste, Keet, heeft n r haar tweede verjaardag gevierd en kletst er inmiddels behoorlijk op los. M ar o, wat duurde het lang voordat ze eindelijk meer ging zeggen dan papa, mama en kaasje. Dat heeft voor heel wat frustratie gezorgd. Had ik haar wat meer kunnen stimuleren?

'Ja,' denkt Nienke Fluitman van Wapperkids, gebarentaaldocent en moeder van 3 dochters (eentje van 4 en een tweeling van 2). 'Door gebaren te gebruiken in je communicatie, stimuleer je de interactie. Je baby begint bovendien eerder met het benoemen van dingen. Uit onderzoek blijkt dat de woordenschat van een kind dat gebaren heeft geleerd, groter is dan die van een kind dat geen gebaren heeft geleerd.'

Slimmer kind

Dat klinkt goed. Maar hoe werkt het? 'Gemiddeld gaat een kind tussen zijn eerste en tweede jaar dingen benoemen. Zo krijgt hij grip op de wereld om hem heen. Hij brengt als het ware ordening aan door de dingen een naam te geven. Een baby of dreumes kan nog niet praten, maar hij kan wel communiceren. Door gebaren te gebruiken in je communicatie, geef je hem de kans eerder dingen te benoemen. Daarmee begint hij zijn woordenschat op te bouwen. Een kind dat gebaren gebruikt, begint daar een stuk eerder mee dan een kind dat dat niet doet.'

Nienkes verhaal wordt ondersteund door verschillende onderzoeken. Onder meer door dat van Amerikanen

Linda Acredolo en Susan Goodwyn, onderzoekers aan de Universiteit van Californië en gebarentaaldeskundigen. Uit hun onderzoek blijkt dat kinderen die gebaren hadden gebruikt op 3-jarige leeftijd een grotere woordenschat hadden. Bovendien spraken zij al net zo goed als 4-jarigen. Ook onderzochten zij het IQ van kinderen van 8 jaar die wel  n geen babygebaren hadden gebruikt. De kinderen die tijdens hun eerste 2 levensjaren gebaren hadden gebruikt, scoorden gemiddeld 12 punten hoger dan de kinderen die dat niet hadden gedaan. Ik ben dus n t te laat begonnen om van Keet een extra slimme tante te maken. Nienke: 'In de VS staat het vergroten van de intelligentie voorop. In Nederland zijn we daar nuchterder in. Natuurlijk heeft het gebruik van gebaren voordelen, maar voor mij staan het plezier en het versterken van de interactie voorop. Ik zie het als een extraatje om communiceren extra leuk te maken.'

Gebaren kun je in dagelijkse communicatie gebruiken, tijdens de verzorging of het eten, maar ook bij zingen of voorlezen. 'Zo maak je een liedje of boek n g leuker,' zegt Nienke. 'En kinderen bewegen graag mee. Als je gaat voorlezen met gebaren, geef je je kind een extra mogelijkheid om mee te doen met het verhaal en om creatief met taal om te gaan. En je vertelt levendiger, waardoor je de aandacht van je baby langer vasthoudt.' →

Voulez-vous...

Ook op middelbare scholen is gebarentaal nu doorgedrongen. Steeds vaker wordt Franse les gegeven volgens de AIM-methode, waarbij gebaren worden gebruikt om de klank van woordjes te leren. Kijk maar eens op YouTube voor een demonstratie.

Leuk om te bekijken

Filmpje van Amerikaanse onderzoekers. [youtube.com/watch?v=rKG6i97NH0I#t=208](https://www.youtube.com/watch?v=rKG6i97NH0I#t=208)

WAPPERKIDS

Sinds 2007 bestaat Wapperkids, een initiatief van Nienke en Ramon Fluitman. Ramon is tolk en Nienke is docent gebarentaal. In het kantoor in Utrecht geeft Wapperkids workshops voor ouders. Ook landelijk geeft het stel workshops *Voorlezen met gebaren* in bibliotheken. Kijk op gebaren.nl wanneer Wapperkids bij jou in de buurt is. Er zijn ook dvd's en boekjes die het gebruik van gebaren stimuleren. Die zijn vaak te huur bij de bibliotheek, maar ook online te bestellen. Op de Facebook-pagina Wapperkids staat bovendien elke week een gebaar.

Het IQ van kinderen die gebaren hadden gebruikt, was 12 punten hoger

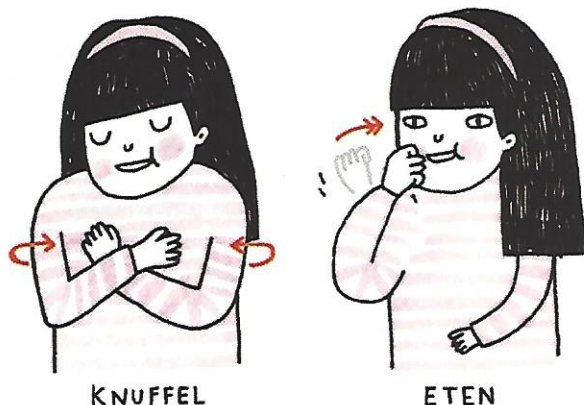
Tijd om het zelf te gaan doen. Ik meld me aan voor de workshop *Voorlezen met gebaren* in de bibliotheek van Wageningen. Als ik binnenloop op een vrijdagochtend is het in de baby- en kinderhoek al een knusse boel. Er liggen felgekleurde kleden met lekkere kussens en vooral heel veel boekjes. Knisperboekjes, knuffelboekjes en dikke kartonnen boekjes die tegen onderzoekende peuterhandjes kunnen. Om het kleed heen staan lage krukjes voor de ouders. Het ziet er uitnodigend uit. Maar niet voor Keet, die zit voorlopig veilig aan mij vastgeplakt. De 15 maanden oude Myrthe, wier moeder naast ons zit, heeft er veel minder moeite mee en scharrelt al tussen de boekjes.

Kwáák, doet Kikker

Als Nienke begint met de workshop, zitten er zo'n twintig ouders rond het kleed, en iets meer kinderen erop. Nienke heeft pop Julia op schoot. Haar handen kunnen in de handen van de pop en al gebarend breekt ze het ijs met een paar bekende kinderliedjes.

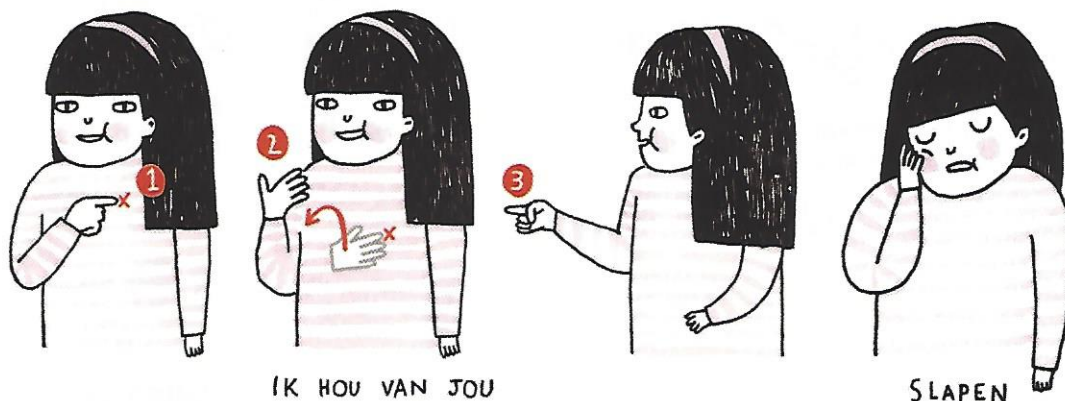
Klap eens in je handjes, maar dan in een speciale Wapper met je handjes-versie. Ouders die de melodie kennen, zingen voorzichtig mee. Dan pakt Nienke een boek: *Het grote boek van Kikker en Haas*. Ze vertelt niet het hele boek met gebaren, maar pikt er een aantal woorden uit. Kikker natuurlijk (wijs- en middelvinger van beide handen iets spreiden en er een springend gebaar mee maken), Haas (vorm met je handen oren boven op je hoofd) en verven (met wijs- en middelvinger van de rechterhand een vervend gebaar maken). Het verhaal wordt een stuk minder droog, zeker als kikker springt en luid 'kwáák' zegt, maar dat kan ook komen doordat Nienke zo bevoegen voorleest. Om me heen zie ik vrolijke ouders en enthousiaste kinderen die lekker meedoen. Vanaf de veilige schoot of scharrelend over het kleed. Na een kwartiertje springt ook Keet van schoot, net als Kikker. Ze gaat dicht bij Nienke staan om niets te hoeven missen. Of ik ook zo levendig voorlees met gebaren, weet ik niet, maar leuk is het wel!

Meer gebaren
Babygebaren.nl
Babysigns.com
Babygebaar.nl

APP ALS GEHEUGENSTEUN

Via iTunes kun je iSignNGT downloaden, dit is een basisgebarenwoordenboek met gebaren uit de Nederlandse Gebarentaal (NGT) voor meer dan 650 begrippen. Voor elk gebaar is een filmpje beschikbaar, een tekening, een pictogram en een afbeelding.

's Avonds thuis probeer ik het voorlezen van een boekje met gebaren in de praktijk te brengen, maar ik kan er niet echt mee uit de voeten. Ik heb maar een paar gebaren onthouden en Keet wil natuurlijk géén Kikker-boekje lezen dit keer, maar een ander boek. Tijdens een workshop van een uurtje leer je niet genoeg gebaren om elk boek thuis te kunnen ondersteunen. 'Dat hoeft ook niet,' stelt Nienke gerust. 'Als je eerst tweehonderd gebaren leert, en dan pas gaat voorlezen, raak je waarschijnlijk alleen maar gefrustreerd. Begin eerst eens met één boekje waarbij je één gebaar gebruikt. Misschien blijkt ook dat het niks voor jou is. En het gaat er juist om dat je er plezier in hebt, want dan is de kans groot dat je kind er ook lol in krijgt. Dat merk je snel genoeg op het moment dat hij om dat boekje gaat vragen of het gebaar terugkoppelt. Dan kun je langzamerhand het aantal gebaren uitbeiden. Op internet zijn genoeg illustraties van gebaren te vinden om mee verder te gaan, en in veel bibliotheken zijn onze materialen te huur.'

Mooi meegenomen

Ik zie de voordelen wel van gebaren gebruiken. En het lijkt me vooral heel fijn dat je al met een baby kunt communiceren. Natuurlijk doe je dat ook met woorden en mimiek, maar als gebaren je kunnen helpen om elkaar beter te begrijpen, is dat alleen maar mooi meegenomen. Mijn meisje is 'al' 2 jaar en kan inmiddels prima duidelijk maken wat ze wel en wat ze niet wil, maar volgens Nienke is een kind nooit te oud om ermee te beginnen. Dat zie ik aan mijn andere dochters van 4 en 7 die enthousiast meegebaren als ik de dvd *Zingen met gebaren* opzet. Toch baal ik dat ik niet eerder van mijn fiets ben gestapt. Het had me vast een hoop frustratie gescheeld. ♦

GEBAAR 'T MAAR

De gebaren die worden gebruikt door onder meer Wapperkids zijn gebaren uit de Nederlandse gebarentaal, de taal van doof geboren mensen. Het is een visuele taal die zichtbaar wordt gemaakt door het gebruik van de handen, mimiek en houding. Elk land heeft zo zijn eigen gebarentaal. Gebarentaal is niet statisch. Zo is het gebaar voor telefoon dankzij de opkomst van mobieltjes de laatste jaren behoorlijk veranderd. Er is nu zelfs een gebaar voor Senseo.

Als jij er plezier
in hebt, is de kans
groot dat je kind
er ook lol in heeft